

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 6771/20

לפני: כבוד השופט נ' הנדל
כבוד השופט ג' קרא
כבוד השופט א' שטיין

העותרת: פלונית

נ ג ד

המשיבים: 1. פלוני
2. בית הדין הרבני האזורי בפתח תקווה
3. בית הדין הרבני הגדול

עתירה למתן צו על תנאי

בשם העותרת: עו"ד ארתור שני; עו"ד רונית א' זיסמן; עו"ד סיון משיח; עו"ד הדס ברוה

בשם המשיב 1: עו"ד דפנה לביא

פסק דין

השופט א' שטיין:

1. לפנינו עתירה למתן צו על תנאי אשר יופנה אל המשיבים 2 ו-3 – בית הדין הרבני האזורי פתח-תקווה (להלן: בית הדין) ובית הדין הרבני הגדול (להלן: בית הדין הגדול), בהתאמה – ואשר יחייבם ליתן טעם מדוע לא תבוטלנה ההחלטות שניתנו על ידיהם בתאריכים 3.5.2020 ו-30.8.2020, בהתאמה, ואשר הסמיכו עניינית את בית הדין לדון בסוגיות חלוקת הרכוש שכרך הבעל, המשיב 1 (להלן: המשיב), לתביעת הגירושין שהגיש לבית הדין.

2. ביום 16.2.2020 הגיש המשיב תביעת גירושין לבית הדין אליה כרך נושאים נוספים וביניהם ענייני חלוקת הרכוש של בני הזוג. ביום 30.3.2020 הגישה העותרת

לבית המשפט לענייני משפחה פתח-תקוה (להלן: בית המשפט לענייני משפחה) תביעה רכושית (תלה"מ 52910-03-20), במסגרתה ביקשה סעדים זמניים בדמות צווי מניעה ועיקול אשר יחייבו את המשיב להימנע מלבצע כל דיספוזיציה בזכויותיו מכל מין וסוג שהוא – זאת, לטענתה, כדי לשמור על זכויותיה ברכוש המשותף לצדדים. ביום 5.4.2020 נתנה הרשמת ש' רוזמן פרקש, במעמד צד אחד, צו עיקול זמני על זכויות המשיב.

3. ביום 19.4.2020 הגישה העותרת בקשה לסילוק התביעה הרכושית הכרוכה בבית הדין על הסף בטענה כי כריכת הנושאים הרכושיים לתביעת הגירושין לא נעשתה כדין. ביום 3.5.2020 דחה בית הדין את בקשת העותרת וקבע כי סמכות השיפוט בנושאי הרכוש נתונה לו וכי הכריכה היתה כדין וכנה. בית הדין ציין בהחלטתו כי לא מצא פגם בכריכה. על החלטה זו הגישה העותרת ערעור לבית הדין הגדול.

4. ביום 30.8.2020 דחה בית הדין הגדול את ערעורה של העותרת וקבע כי הסמכות לדון בתביעת הרכוש של הצדדים נתונה לבית הדין מכוח הכריכה שנעשתה כדין. בהקשר זה, קבע בית הדין הגדול כי כריכת העניינים הרכושיים לתביעת גירושין תיחשב לבלתי כנה ותבוטל כאשר מגיש התביעה, הבעל במקרה דנן, אינו מתכוון להתחלק עם האישה ברכוש, וכל כוונתו היא לנצח במרוץ הסמכויות – זאת של בית הדין וזאת של בית המשפט לענייני משפחה – ולא כך הם פני הדברים בנדון דידן. בית הדין הגדול הוסיף וקבע כי עצם השמטתו של רכוש כזה או אחר מרשימת הרכוש המשותף אשר הוגשה לבית הדין איננה הופכת את התביעה לבלתי כנה, שהרי ניתן להשלים את רשימת הרכוש. בית הדין הגדול אף ציין כי נראה ששני הצדדים מעוניינים בחלוקת הרכוש המשותף בהתאם לחוק יחסי ממון בין בני הזוג, התשל"ג-1973; ומשכך הוא, לא נראה שיש לצד כזה או אחר עניין במרוץ הסמכויות.

5. במקביל להליכים דנן, ביום 15.3.2020, הוגשה תביעה על ידי אם העותרת כנגד העותרת והמשיב בבית המשפט לענייני משפחה פתח-תקוה (תמ"ש 30268-03-20) בקשר להערת האזהרה אשר רשומה על הדירה שבבעלותה לטובת העותרת והמשיב.

6. בעתירה המונחת לפנינו טוענת העותרת כי בית הדין חרג מסמכותו כאשר קבע כי בידיו סמכות השיפוט לדון בענייני הרכוש שבין בני הזוג, שכן כריכת העניינים הרכושיים לא נעשתה באופן כנה, ובית המשפט לענייני משפחה אף נדרש כבר לעניינים אלו.

7. העותרת מוסיפה וטוענת כי המשיב החסיר פרטים רבים הנוגעים לרכוש המשותף בתביעה אשר הגיש, לרבות זכויותיו מעבודה, חסכוניות, קרנות ונכסים נוספים הרשומים על שמו. נטען כי אי-פירוט כלל הרכוש שבמחלוקת מהווה כריכה בלתי כנה.

8. עוד טוענת העותרת, כי החלטת בית הדין לדון בתביעה מתעלמת מהעובדה שבית המשפט לענייני משפחה כבר נזקק לענייני הרכוש, ולפיכך בית הדין אינו יכול לקנות סמכות שיפוט בעניינים שכרך המשיב לתביעת הגירושין.

9. בהתייחס לתביעת אימה, טוענת העותרת כי בית הדין לא יכול לצרף צדדים שלישיים לתביעה הכרוכה – דבר אשר פוגם ביכולתו להכריע בתיקים מורכבים כדוגמת התיק שבו עסקינן. נטען כי לא ניתן לבצע איזון זכויות רכושי כדבעי בשעה שחלק מהרכוש מצוי בהתדיינות בפני טריבונל שיפוטי אחר.

10. המשיב סבור כי דין העתירה להידחות, שכן תביעתו הכרוכה בבית הדין הוגשה קודם לתביעתה הרכושית של העותרת שבבית המשפט לענייני משפחה. לטענתו, משהכריע בית הדין כי בסמכותו לדון בחלוקת הרכוש, החלטה אשר אושרה על ידי בית הדין הגדול, סמכותו של בג"ץ להתערב בכגון דא הינה מצומצמת עד מאד; ובמקרה דנן אין לכך כל עילה.

11. המשיב טוען כי בקשת העותרת לסעדים זמניים אשר הוגשה לבית המשפט לענייני משפחה נועדה לשמר את המצב הקיים, ואין בה כדי למנוע מבית הדין מלדון בתביעת הרכוש שנכרכה. המשיב מוסיף כי ביום 26.7.2020 נענה בית המשפט לבקשת המשיב וביטל את הדיון שהיה קבוע תוך הבהרה כי יש להמתין להכרעת בית הדין הגדול בעניין הסמכות. ביום 1.11.2020, לאחר החלטת בית הדין הגדול כי לבית הדין נתונה הסמכות לדון בעניינים הרכושיים הכרוכים לתביעת הגירושין, קבע בית המשפט לענייני משפחה כי על הצדדים להידבר ביניהם ולנסות לגבש הסכמה בדבר הגשת בקשה לתיקון התביעה בבית הדין על דרך הוספת נכסים אשר לדעת המבקשת ראויים להיכלל בה, וזאת כנגד מחיקת התביעה לבית המשפט. כלומר, בית המשפט לענייני משפחה עצר מלכת ונמנע מלדון בתביעה, כפי שמחייב הכלל בדבר כיבוד הדדי בין הערכאות.

12. המשיב מוסיף ומדגיש כי בית הדין ובית הדין הגדול קבעו באופן פוזיטיבי ונחרץ כי כריכת ענייני הרכוש בתביעת הגירושין היתה כנה ונעשתה כדין. לשיטתו, אין הכרח בפירוט מלא וממצה של כלל הרכוש בתוך התובענה דווקא; והחסר יושלם בדיון בפני בית הדין במידת הצורך.

13. בהתייחס לתביעת אם העותרת טוען המשיב כי מדובר בתביעה נפרדת לחלוטין, והקישור שעושה העותרת בין התביעות נועד לסכל את דיני הסמכות ולעכב את הדיון במחלוקות שבין הצדדים. לשיטתו, תביעת האם הוגשה על מנת ליטול מבית הדין את סמכותו בעניין הרכושי, וצירופה של העותרת אל תביעת החותנת ממילא אינו הופך את התביעה לתביעה רכושית בין בני הזוג. בית הדין הגדול סבר כי התביעה הייתה נידונה בנפרד אף בבית המשפט לענייני משפחה וקבע כי לטענה שיש צורך ב"איחוד דיונים" אין בסיס משפטי או עובדתי.

14. לאחר עיון בעתירה ובנספחיה וכן בהחלטות של בתי הדין ובתגובת המשיב, הגעתי למסקנה כי דין העתירה להידחות על הסף. הלכה היא עמנו כי בית משפט זה לא יתערב בהחלטותיו של בית דין דתי אלא במקרים חריגים, צרים ומוגדרים ובהימצא אחד הפגמים כדלקמן: (1) חריגה מסמכות; (2) סטייה ברורה מהוראות חוק המכוונות אל בית הדין הדתי שניתן לראות בה חריגה מסמכות או טעות בדין גלויה ומוכחת על פני הפסק; (3) פגיעה בעקרונות הצדק הטבעי; וכן (4) כאשר בית משפט זה מגיע לידי מסקנה כי יש להושיט לעותר סעד מן הצדק שאיננו בסמכותו של בית משפט או של בית דין אחר (ראו: סעיף 15(ד) לחוק יסוד: השפיטה; וכן בג"ץ 5346/19 פלוני נ' פלונית (5.9.2019), פסקה 5 והאסמכתאות הנזכרות שם).

15. טענות העותרת באשר לכנות הכריכה וסמכותו של בית הדין לדון בענייני הרכוש שבינה לבין המשיב נבחנו לגופן ונדחו הן על ידי בית הדין והן על ידי בית הדין הגדול. כפי שקבע בית הדין הגדול, כנות הכריכה היא עניין עובדתי במהותו אשר נבחן על רקע נסיבותיו של כל מקרה ומקרה (ראו: בג"ץ 8754/00 רון נ' בית הדין הרבני הגדול, פ"ד נו(2) 625, 669 (2002)). בתי הדין בחנו את הכריכה והגיעו למסקנה כי כנה היא, שכן המשיב מעוניין לחלק את הרכוש המשותף עם העותרת. ברי הוא, כי אין בסעד הזמני אותו קיבלה העותרת מבית המשפט לענייני משפחה כדי לשלול את סמכותו של בית הדין לדון בענייני הרכוש אשר נכרכו כדין לתביעת הגירושין.

16. הטענות שהעותרת מעלה לפנינו הן בעלות אופי ערעורי מובהק; ובית משפט זה בשבתו כבית משפט גבוה לצדק איננו יושב כערכאת ערעור על בתי הדין הדתיים ואיננו מתערב בהחלטותיהם, אלא במקרים מוגדרים וחריגים, כמצויין לעיל.

17. אשוב ואדגיש, כי בית הדין ובית הדין הגדול לא דחו את טענות העותרת באשר לחסרים ברשימת הרכוש שהוגשה בפניהם על ידי המשיב. בית הדין הגדול קבע בהחלטתו כי חסרים אלו, ככל שקיימים, יכולים לבוא על תיקונם במהלך הדיון בבית הדין, וכך נכון שייעשה (ראו למשל בג"ץ 5747/03 פלוני נ' פלונית, פ"ד נח(5) 776, 789 (2004)). חזקה על בית הדין כי זה יביא בחשבון את הערתו של בית הדין הגדול וידאג לכך שהחסרים האמורים, אם הם אכן קיימים, יושלמו.

18. העתירה נדחית אפוא. בנסיבות העניין, אין צו להוצאות.

ניתן היום, ה' בטבת התשפ"א (20.12.2020).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט